

zadel le z lahkoto ob drog, se ustavil ter ga dal odstraniti.

(Koristi zadrug.) V Bilinu na Češkem deluje že prav lepo še sicer mlada kmetijska zadruga s skladiščem. Prej so trgovci kmetom tamkaj dajali za ječmen do 8 goldinarjev za metrični stot. Zadruga pa je dobila za ječmen 9 gl. 10 kr. do 9 gl. 20 kr. za rž 9 gl. 25 kr., za pšenico 11 gold. Zadružni upravni stroški so prav majhni, in tako dobiva zdaj kmet v zadrugi toliko za svoje zito, kakor nikoli poprej. Slovenski kmetje, ne mudite z zadrugami! Okrepimo se gospodarstveno!

(Tridesetletnico) slavi letos dopisnica. Pred tridesetimi leti se na pošti niso poznali dopisnic. Dne 26. januarija 1869. leta je dr. Emanuel Herman prvokrat pisal v nekem dunajskem listu, naj se uvedejo v poštnem prometu dopisnice. Čez pol leta se je ugodilo njegovi zahtevi.

(Nemško-nacijonalni agitator) je voditelj c. kr. učiteljskega v Celovcu, znani Knapitsch. S svojo soprogo hodi po shodih ter agitira za sulferajn. Lep ravnatelj.

(Človek in srna.) V Železni Kaplji na Koroškem je ustrelil gospod nekega delavca. Zato so gospoda zaprli na tri tedne. Ravno tem je kmet ustrelil — srno in za to dobil tudi — tri tedna zapora. To novino prinaša koroški list «Mir», katerega ob tej priliki svojim čitateljem toplo priporočamo.

Društvene zadeve.

(Kat. slov. polit. društvo na Teharjih) bode imelo svoj občni zbor v nedeljo dne 5. svečana t. l. ob polu 4 uri po poldne v gostilni gosp. Ignaca Cejhena na Teharjih z običajnim vspešdom, pri katerem se bode tudi za šaljivo zabavo skrbelo. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Kmečko bralno društvo v Jaremini) ima v nedeljo dne 5. februarja po večernicah v «Čitalnici» svoj letni občni zbor s sledečim vspešdom: Pozdrav. Poročila tajnika, blagajnika in knjižničarja. Volitev 2 pregledovalcev računov. Pobiranje udnine za l. 1899. Deklamacije, petje in šaljiv srečolov. K obilni udeležbi vabi vse ude in prijatelje društva odbor.

(Kmetško bralno društvo pri Sv. Lovrenu) nad Mariborom priredi v nedeljo dne 5. svečana t. l. veselico v prostorih g. Adama Autorja, z godbo, petjem in plesom. Začetek ob 6 uri zvečer. Rodoljube od blizo in daleč k prav obilnej udeležbi vabi odbor. Vstopnina za osebo 1 K.

(Št. Jurij ob juž. žel.) V nedeljo dne 5. febr. po večernicah ima naše «bralno in polit. društvo» svoj redni občni zbor z običajnim vspešdom pri A. Nendlu v Št. Juriju. Zvečer ob 7 bo koncert s prijaznim sodelovanjem celjskega godbenega kvarteta, dom. pevskega zbora in kvarteta. Po koncertu prosta zabava s plesom. Vstopnina h koncertu 1 k., kmetje 20 kr. K mnogoštevilni udeležbi vabi odbor.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so poslali: Č. g. Matej Meznarič, kapelan v Trbovljah, 13 gl. kot zbirko jubilejnih darov. Č. g. Matija Eferl, kapelan pri Sv. Rupertu nad Laškim, 1 gl. Sl. Gornjesavinjska posojilnica v Mozirju 25 gl. Č. g. Vil. Venedig, župnik v Ormožu, 2 gl. 48 kr. kot darilo Mohorjanov. «Vandrovčki» pri veselem večeru v Mariboru nabrali 6 gl. 10 kr. Iskrena hvala vsem darovalcem. Živeli nasledniki!

(„Naša Straža.“) Ustanovniki: Čast. g. Vid Janžekovič, kaplan v Čadramljah, 10 k., Jernej Vurkelje, kaplan v Gornjem gradu, 10 k., Lavr. Herg, stolni dekan v Mariboru 40 k., Ignacij Orožen, stolni prošt v Mariboru, 50 k., Janko Vreže, katehet v Mariboru (z všteto udnino) 10 k., Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, 10 k., Franc Brglez v Ljutomeru 10 k., J. Weiksel v Ljutomeru 10 k., dr. F. Rosina, odvetnik in poslanec v Ljutomeru, 20 kr. Udje: Gg. Ant. Vraz pri Sv. Antonu

v Slov. gor., 2 k., Ivan Jodl, kaplan tam, 2 kr., Jožef Kolenc, tržan v Gornjem gradu, 1 k., Jakob Savinšek, organist v Gornjem gradu, 1 k., Jos. Ateneder, župnik na Polzeli, 2 k., Leop. Kunst, posestnik tam, 1 k., J. Kumar, kaplan v Konjicah, 2 k., J. Jančič, kaplan tam 2 kroni, Matija Eferl, kapelan pri Sv. Rupertu nad Laškim, 2 kroni, Lavrencij Petovar, poštarja sin v Ivankovcih, 1 k.

(Gospodarsko-bralnemu društvu v Kozjem) je daroval ondotni gsp. predsednik Jožef Erker mnogo lepih knjig vsakovrstnega berila. Bog daj še več posnemovalcev! Za dar izreka srčno zahvalo odbor.

(Sv. Jurij na Ščavnici.) V nedeljo dne 5. febr. bode imelo bralno društvo pri Sv. Juriju ob Ščavnici svoje letno zborovanje s tamburanjem in petjem. Po zborovanju bode v gostilni g. Vaupotiča tombola v korist ubogih učencev.

(Novo društvo.) Pri Sv. Lenarti pri Veliki Nedelji se je 22. januarija osnovalo bralno društvo, kojega pravila so se poslala visokemu namestništvu v potrjenje.

(Pomagaj si sam, in Bog ti bode pomagal.) Pri glavnem zborovanju bralnega društva na Cvenu 5 febr. ob dveh v šoli razpravljalo se bode tudi o kmetijskih zadrugah. Misel ni nova, samo sila je večja vsled slabega kmečkega stanja. G. Kač iz Žalca se bode potrudil k nam. V prosep!

Državni zbor.

Na Dunaju, 1. februarja.

Wolf in Girstmayer tepena.

Zopet smo imeli 2 prazni seji. V petek 27. januarija so, kakor v novem letu navadno, zahtevali levičarji, naj se vsa došla pisma prečitajo doslovno, — a o prošnjah naj se po imenih glasuje, se li ponatisnejo v stenografičnem zapisniku ali ne. To je trajalo do pol 3. popoldne. Tu pa začne govoriti o znanem § 14., ki že dalje časa vlada v Avstriji in se na njegovi podlagi izdajajo postave, socijalni demokrat Daszinsky. On dolži v prvi vrsti vlado grofa Thuna, da zbornica ne more redno opravljati svojega dela. Proti Daszinskemu povzdigne besedo Čeh dr. Kramar, ki je bil l. 1897. podpredsednik in dal iz zbornice pometati s pomočjo policajev več razgrajajočih poslancev. Motili so ga na vso moč sociji in nemški narodnjaki, da je komaj mogel razumljivo govoriti. Iz galerije pa mu je ploskal nek časnikar, žid Penizek. To pa je grozno razjarilo nemške narodnjake, ki so na ves glas klicali in kričali po zbornici, da mora žid odlašiti iz galerije. Ko se ta le ne vmakne, drvi jo na galerijo poslanci Wolf, Hochenburger in Girstmayer ter hočejo s silo spraviti žida iz hiše. Drugi časnikarji branijo Penizeka. Penizeku na pomoč prihitijo nekateri česki poslanci, ki so vrgli Wolfa iz galerije. Pravijo, da sta v tej praski Wolf in Girstmayer bila močno tepena. Med groznim truščem, ki je vladal po zbornici ob tem tepežu na galeriji, pobrišejo iz zbornice vsi ministri; predsednik dr. Fuchs pa sklone sejo. Ko bi bil Penizek ploskal kakovemu liberalnemu poslancu, tedaj bi gotovo ne bila Wolf in Girstmayerjev Francij ugovarjala. Vsaj se je že mnogokrat pripetilo, da so iz galerije dol glasno odbravali poslušalci govore liberalnih poslancev in nihče izmed njih ni temu ugovarjal. A Bog ne daj, da bi to smeli storiti poslušalci nasproti slovenskim govornikom! Res, sramota za poslance, da kakor poulični pobalini popadajo ljudi, ki njim niso ljubi. Zato je začetkom seje 31. januarija predsednik dr. Fuchs dal ukor Penizeku, da se je s svojim obnašanjem drznil vmešavati se v obravnave zbornice. Ob enem pa je posvaril tudi one poslance, ki so segali v pravice predsednika, ki je edini poklican, za mir skrbeti v zbornici. Pričakuje, da se kaj takega več ne ponavlja. Nato so čitali zapisnikarji razne

predloge in interpelacije ter se je začelo glasovanje po imenih o neki peticiji.

§ 14.

Toda 100 peticij je ostalo še nerešenih in o vseh se zahteva glasovanje po imenih. Ob pol 3. uri se pretrga to prazno glasovanje in besedo je imel mogočni, rudečo bradati dr. Gros. Ta naznanja, da dokler se jezikovne naredbe ne odpravijo, bodo liberalci zadrževali vsako delovanje v zbornici. Dobro mu je zasolil dr. Kramar, rekoč:

«Zakaj dolžite vlado in Čehe, da ne morete delati v državni zbornici? Ali vas združuje morebiti to, ker zahtevamo mi narodno ravnopravnost? Dokler se pa ta ravnopravnost med avstrijskimi narodi ne doseže, ne bo tukaj v tej zbornici nikdar mirnega delovanja. Dr. Gros trdi, da se je po liberalnih Nemcih nekaj sklenil § 14., da morejo vladati vestni ministri. Kdo so ti vestni ministri? Kaj ne, tisti, ki bi bili vzeti izmed liberalnih Nemcev! Zakaj niste sploh v vseh svojih postavah izjavili, da veljajo le tako dolgo, dokler so Vaši ministri na krmilu».

Nemštvo so potem branili še nekateri drugi prusaki. Glasovati pa predsednik ni pustil o zahtevi, da bi se razpravljalo o odstranitvi § 14. Slednjič predlaga predsednik, naj se zvečer ob 7. obhaja še jedna seja, v kateri se ima obravnavati o sklepu gospodske zbornice zastran zboljšanja plač za državne službenike. Kakor smo onokrat poročali, tako se je tudi s to postavo v gospodski zbornici zgodilo. Z večino 3 glasov je poslanska zbornica pred nekaterimi tedni sklenila, da se ima zboljšanje plač pričeti s 1. januarjem 1899. Vlada je priporočala, naj se ne postavi v zakon nobeden obrok, kedaj se začne to zboljševanje, temveč naj se reče: kedaj se postava objavi, takrat se zboljšajo tudi plače. V gospodski zbornici so levičarji zahtevali, naj se vsaj s 1. aprilom 1899 začne to zboljševanje. Po želji finančnega ministra se je pa sklenilo, da obvelja vladna želja. Minister namreč sodi, da mora poprej vedeti, kje dobi 4 milijone goldinarjev vsako leto za to zboljšanje — potem zamore predložiti postavo še le cesarju v potrdilo. Dokler pa tega denerja nima, je tudi prazno določevati obrok, s katerim se naj prične to zboljševanje.

Pri obravnavi zastran današnje večerne seje je nastal zopet strašen hrup v zbornici. Schönerer in Wolf so kričali kakor divjaki, potem pa pred glasovanjem z liberalci in narodnjaki zbežali iz zbornice. Na eni strani se ne upajo upirati tej novi postavi — na drugi pa so proti temu, da bi se sploh kaj obravnavalo v zbornici, dokler nimajo oni najvišje komande. In prav so storili, da so jo pobrisali. Da bi jih le več v zbornico ne bilo, potem bi se dalo mirno zborovati.

Cerkvene zadeve.

Brezverna šola.

Veliko upanje so stavili svobodomiselni Francozi na novo šolsko postavo od leta 1882, s katero se je uvedla prisilna šolska dolžnost, se vsestranski razširil poučni načrt ter se odpravilo poučevanje v krščanskem nauku. Toda upanje jih je varalo, se jim ni izpolnilo. Na Francoskem se je z novo šolsko postavo začela razuzdanost, pohotnost in nenravnost tako razširjati, da vsi resni Francozi s strahom govorijo o bodočnosti svojega naroda in svoje domovine. Naj govorimo v številkah. Veliko je število mladine, ki se mora zagovarjati pred sodnikom zaradi majhnih prestopkov. Do leta 1894 je število takih mladoletnih možkih zatožencev dospelo do števila 28.701, a število mladoletnih ženskih zatoženk do 3616. Vendar tudi število onih mladoletnih Francozov, ki se morajo zagovarjati pred sodnikom zaradi hudodelstev in večjih prestopkov, nikakor ni majhno.